

Український католицький університет
Інститут екуменічних студій

**СУЧАСНА РЕЛІГІЙНА ЖУРНАЛІСТИКА:
ДЕОНТОЛОГІЧНІ ТА ДУХОВНІ АСПЕКТИ**

Магістерська робота
студента МПЕН
Стадника Василя

Науковий керівник:
доц. Тарас Лильо

Львів 2011

Зміст

Вступ.....	3
Розділ 1. Значення і призначення релігійної преси в контексті духовної ситуації	6
1. 1. Функції ЗМІ в у контексті найактуальніших викликів людини й світу.....	6
1. 2. Журналістська деонтологія в трактуванні Івана Павла II.....	15
1.3. Концепція преси Олега Гонсалеса де Кардедала.....	27
Розділ II. Місце і значення духовного журналу в контексті релігійних видань України.....	31
2.1. Огляд сучасного стану релігійних видань в Україні.....	31
2.2. Специфіка відповідей на духовні потреби мирян (на прикладі журналу «Дорогою молитви»).....	50
Висновки.....	61
Список джерел та використаної літератури.....	66

ВСТУП

Людство переживає революцію у сфері комунікації. Але важливий не засіб, канал інформації, а саме повідомлення. Сучасний світ має потужні засоби масової інформації, однак це не збільшило обсяги правди про нього й людину в ньому, не зменшило кількості конфліктів, десятки з яких мають кровопролитний характер. Сьогодні очевидно, що від поліпшення якості медій залежить доля людства, бо тільки справжня демократія, основою якої є нефальшиві цінності, може забезпечити порятунок цивілізації. Однак демократія неможлива без добре інформованого суспільства, а воно, своєю чергою, неможливе без вільної та, найважливіше, ефективної преси.

Безумовно, свобода медій необхідна, але цього замало. Це лише умова, а не мета. Необхідно, щоб більшість засобів інформації були якісними, а це передбачає «добру службу» (тобто турботу про найрізноманітніші потреби людей), а також увагу до оцінки реципієнтами продукції ЗМІ після публікацій. Важливо, щоби медіа не обмежувалися зовнішньою стороною дійсності. Метою є досягнення суті подій, а не відображення офіційної версії. З'ясовуючи суть важливого виклику, попереджаємо кризу. Лише в такому випадку журналісти, подібно до учителів, активніше впливатимуть на необхідну і безперервну освіту кожної людини.

Сьогодні поряд зі серйозними оглядами, журналістськими розслідуваннями, правдивими новинами з'являються нечистоплотні повідомлення і статті, які в гонитві за сенсацією або виконуючи чиєсь замовлення, не гребують ніякими методами. У такому інформаційному потоці людям буває досить важко розібратися, де правда, а де ефектна підробка правди.

Ці ж проблеми супроводжують і релігійну журналістику. Поряд з професійними, якісними матеріалами, є роботи журналістів конфесійно заангажованих, роботи «сенсаційні» і часто брехливі, яким слід протиставити якісну, професійну, правдиву журналістику. Релігійна журналістика, як і журналістика загалом, є справою надзвичайно відповідальною.

Особливо це стосується нашої епохи – епохи інформації. Ця робота присвячена сучасній релігійній журналістиці, її покликанню, духовному значенню.

Актуальність теми. Світ увійшов в епоху масштабних викликів, інтегральних катастроф, які сучасна журналістика зобов'язана адекватно прочитати, з'ясувати причини проблем. Багато згаданих викликів можна нейтралізувати лише на метафізичному рівні, аргументацією, основою якої є віра. Особливо це стосується релігійної журналістики, яка крім цілей звичайної журналістики має особливе покликання – бути відображенням Слова Божого (див. розділ 1.3).

Мета роботи – розкриття специфіки відповідей релігійних ЗМІ на духовні потреби сучасного суспільства, показ справжніх рівнів узгодження між журналістським призначенням та духовним запитом людини.

Завдання роботи:

- виявити призначення ЗМІ, передовсім релігійних, в контексті ціннісних трансформацій у сучасному суспільстві;
- з'ясувати, як модифікуються функції ЗМІ з огляду на наймасштабніші виклики в духовній сфері;
- виявити основні ціннісні орієнтири звернень Івана Павла II до журналістів;
- розкрити суть медійної концепції Олега Гонзалес де Кардедал, а також її можливості модифікувати деонтологічне поле сучасних ЗМІ;
- зробити огляд сучасних релігійних ЗМІ в Україні;
- на прикладі журналу «Дорогою молитви» показати специфіку відповідей ЗМІ на духовні потреби мирян.

Об'єкт дослідження – тексти сучасної релігійної журналістики, зокрема, статті журналу «Дорогою молитви», а також документи Папської комісії у справах засобів соціальної комунікації.

Предмет дослідження – специфіка відповідей релігійної журналістики на духовні виклики сучасній людині та суспільству в аксіосфері.

У дослідженні використано такі **методи**:

- спостереження та робота з документами;
- метод порівняння;
- моніторинг;
- аналіз текстів.

Новизна роботи полягає у спробі актуалізувати якісно нові завдання релігійної журналістики у глобалізованому світі, а також вперше розкрити суть альтернативних до сучасних прагматичних концепцій журналістської деонтології поглядів на призначення ЗМІ.

Огляд використаної літератури. Основою для дослідження стали публікації сучасних публіцистів, зокрема, Віторіо Мессорі, Поля Вірлію, Олега́ріо Гансалеса де Кардедала, Івана Павла II, Йозефа Рацінгера, Томаса Еріксената інших про призначення журналістики XXI століття.

Структура роботи. Робота складається з двох розділів – перший теоретичний, другий практичний. Перший розділ має три підрозділи, де розглянуто призначення сучасної журналістики, зокрема, концепцію Олега́ріо Гонзалеса де Кардедала, проаналізовано виклики, які стоять перед журналістикою і орієнтири, на які журналісти повинні опиратися в своїй роботі, про що сказано в зверненнях Івана Павла II.

Другий розділ складається з двох підрозділів, у яких ми робимо огляд сучасного стану релігійних ЗМІ в Україні і подаємо приклад журналу «Дорогою молитви», який в своїй діяльності намагається відповідати призначенню релігійної журналістики